

**Политики на паметта и закони за паметта:
именуване и преименуване. Част 1**
Даниела Симеонова-Коруджиева

<http://doi.org/10.7546/BF.3.2025.01>

Литература

Ангелов, Ангел, Ани Илков 1994: Културната ситуация на бежанския социум в гр. София (По спомени от 80-те години). – *Български фолклор*, № 4, 3–13 [Angelov, Angel, Ani Ilkov 1994: Kulturnata situatsiya na bezhanskiya sotsium v gr. Sofia (Po spomeni ot 80-te godini). – *Bulgarski folklor*, No. 4, 3–13].

Асман, Ян 2001: *Културната памет*. София: Планета-3 [orig. Jan Assman. *Das kulturelle Gedächtnis*].

Белов, Мартин 2017: *Българската конституционна идентичност. Теория, история и значение в контекста на наднационалния конституционализъм*. София: Сиби [Belov, Martin 2017: *Bulgarskata konstitutsionna identichnost. Teoriya, istoriya i znachenie v konteksta na nadnacionalniya kontitutsionalizam*. Sofa: Sibi].

Белов, Мартин 2022: *Конституционна семиотика*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ [Belov, Martin 2022: *Konstitutsionna semiotika*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ohridski“].

Влахова-Ангелова, Мая 2013: *Улиците на София: картографиране на градската идентичност*. София: ИБЕ [Vlahova-Angelova, Maya 2013: *Ulitsite na Sofia: kartografirane na gradskata identichnost*. Sofia: IBE].

Влахова-Ангелова, Мая 2014: Улиците на София – паметта на града. – *Многообразие в единството*, кн. 1, 101–109 [Vlahova-Angelova, Maya 2014: Ulitsite na Sofia – pametta na grada. – *Mногообразие в edinstvoto*, kn.1, 101–109].

Драгостинова, Теодора 2024: Между граници и семейства: в търсене на архивния шепот. Публична лекция в семинара „Източна Европа през XX в. и началото на XXI в. – памет и идентичност“, ИЕФЕМ–БАН, 10.12.2024 г. [Dragostinova, Teodora 2024: Mezhdru granitsi i semeystva: v tyrsene na arhivniya shepot. Publichna lektsiya v seminarara „Iztochna Evropa prez XX v. i nachaloto na XXI v. – pamet i identichnost“, IEFEM–BAN, 10.12.2024].

Миланов, Ал. 1946: Улиците в София през турско време с български имена. – *Сердика*, кн. 1–2. Фонд „Краезнание“. Държател: SB [Milanov, Al. 1946: Ulitsite v Sofia prez tursko vreme s bulgarski imena. – *Serdika*, kn. 1–2. Fond „Kraeznanie“. Darzhatel: SB]. – <https://starasofia.blogspot.com/2018/12.01.2025>).

Мирков, Александър 2023: *По улиците на София (1878–1918)*. София: Гутенберг [Mirkov, Aleksander 2023: *Po ulitsite na Sofia (1878–1918)*. Sofia: Gutenberg].

Мирков, Александър 2023а: Столичен булевард е носил имената на Хитлер, Мусолини и Клемент Готвалд [Mirkov, Aleksandar 2023a: *Stolichen bulevard e nosil imenata na Hitler, Musolini i Klement Gotvald*]. – <https://www.segabg.com/category-lyubopitno/stolichenbulevard-e-nosil-imenata-na-hitler-musolini-i-klement-gotvald> (12.01.2025).

Михайлов, Пело 2010: Преименуването на българските селища през 1934 г., отразено в документи от Централния държавен архив. – В: *Проблеми на балканското и славянското езикознание. Международна научна конференция, 14–15 ноември 2008 г.* Велико Търново: Фабер, 543–551 [Mihaylov, Pelo 2010: *Preimenuvaneto na bulgarskite selishta prez 1934 g., otrazeno v dokumenti ot Tsentralniya darzhaven arhiv*. – In: *Problemi na balkanskoto i slavyanskoto ezikoznanie. Mezhdunarodna nauchna konferentsiya, 14–15 noemvri 2008 g.* Veliko Tarnovo: Faber, 543–551].

Михайлов, Пело 2014: 80 години от най-масовото селищно преименуване в България. – *Проблеми на географията*, № 3–4, 154–164 [Mihaylov, Pelo 2014: *80 godini ot naimasovoto preimenuvane v Bulgaria*. – *Problemi na geografiyata*, No. 3–4, 154–164].

Михайлова, Мария 1980: Софийските улици и историята на техните имена. – *София*, бр. 6 [Mihaylova, Mariya 1980: *Sofiyskite ulitsi i istoriyata na tehните имена*. – *Sofia*, br. 6]. – Публикуван на https://lupa.bg/news/slaveikov-i-karavelov-sa-krastnicite-na-sofiya_398news.html (12.01.2025).

Нора, Пиер 2005: Ерата на възпоменанията. – В: *Места на памет. Т. 2. От архива до емблемата*. Съст. Ивайло Знеполски. София: Дом на науките за човека и обществото, 375–414 [orig. Pierre Nora. *L'ère de la commémoration*].

Русева, Златка 2008: Преглед на българското законодателство, свързано с местното самоуправление и административно-териториалното деление в периода 1879–1939 [Ruseva, Zlatka 2008: *Pregled na bulgarskoto zakonodatelstvo, svarzano s mestното samoupravlenie i administrativno-teritorialното delenie v perioda 1879–1939*]. – <https://www.mrrb.bg/bg/administrativno-teritorialno-ustrojstvo/> (5.03.2026).

Смилов, Даниел 2018: Политиката на преименуване [Smilov, Daniel 2018: *Politikata na preimenuvane*]. – <https://kultura.bg/web/политиката-на-преименуване/> (19.02.2026).

Халбвакс, Морис 1996: *Колективната памет*. София: Критика и хуманизъм [orig. Maurice Halbwachs. *La mémoire collective*].

Чорбаджийски, Мартин, Антон Оруш 2019: *Стара София в цвят (сборник с фотографии и текстове)*. София: Издателство „Българска история“ [Chorbadzhiyski, Martin, Anton Orush 2019: *Stara Sofia v tsvyat (sbornik s fotografii i tekstove)*. Sofia: Izdatelstvo „Bulgarska istoriya“].

Belavusau, Uladzislau 2017: Rule of Law in Poland: Memory Politics and Belarusian Minority. – <https://verfassungsblog.de/rule-of-law-in-poland-memory-politics-and-belarusianminority/> (6.03.2026).

Belavusau, Uladzislau 2018: Final Thoughts on Mnemonic Constitutionalism. – <https://verfassungsblog.de/final-thoughts-on-mnemonic-constitutionalism/> (6.03.2026).

Belavusau, Uladzislau 2022: The “Year of Historical Memory” and Mnemonic Constitutionalism in Belarus. – <https://verfassungsblog.de/mnemonic-constit-belarus/> (6.03.2026).

Belavusau, Uladzislau 2023: Law and the Politics of Memory. – In: *Handbook on the Politics of Memory*. Ed. Maria Mälksoo. Cheltenham (UK), Northampton (MA, USA): Edward Elgar, 65–81.

Belavusau, Uladzislau 2024: Historical Imagery and Mnemonic Constitutionalism. Публична лекция, СУ „Св. Климент Охридски, 2.12.2024.

Belavusau, Uladzislau 2024a: Historical Imagery and Mnemonic Constitutionalism in Belarus. – *Review of Central and Eastern European Law*, 49, 2–4, 324–349.

Belavusau, Uladzislau, Aleksandra Gliszczynska-Grabias (eds.) 2017: *Law and Memory: Towards Legal Governance of History*. Cambridge: Cambridge University Press.

Belavusau, Uladzislau, Aleksandra Gliszczynska-Grabias 2020: Mnemonic Constitutionalism in Central and Eastern Europe. – *European Papers*, 5 (3), 1231–1246.

Belavusau, Uladzislau, Aleksandra Gliszczynska-Grabias, Maria Mälksoo 2021: Memory Laws and Memory Wars in Poland, Russia and Ukraine. – *Jahrbuch des öffentlichen Rechts*, 69, 95–117.

Belavusau, Uladzislau, Aleksandra Gliszczynska-Grabias, Maria Mälksoo, Angelika Nüßberger (eds.) 2024: *The Politics of Memory Laws: Russia, Ukraine and Beyond*. Oxford and New York: Hart-Bloomsbury.

Belavusau, Uladzislau, Anna Wojcik 2018: Polish Memory Law: When History Becomes a Source of Mistrust. – *New Eastern Europe*, <http://neweasterneurope.eu/2018/02/19/polish-memory-law-history-becomes-source-mistrust/> (6.03.2026).

Belavusau, Uladzislau, Anna Wojcik 2018a: Renaming Streets: A Key Element of Identity Politics. – *New Eastern Europe*, <https://neweasterneurope.eu/2018/04/26/renamingstreets-key-element-identity-politics/> (6.03.2026).

Belov, Martin 2024: Constitutional Imaginaries in Central and Eastern Europe – Layered Narratives on Symbolic-Imaginary Constitutionalism in a Region Marked by Semi-Permanent Transformation and Transition. – *Review of Central and East European Law*, 49, 149–160.

Cercel, Cosmin, Aleksandra Mercescu, Mirosław Sadowski (eds.) 2024: *Law, Culture and Identity in Central and Eastern Europe. A Comparative Engagement*. New York: Routledge.

Heinze, Eric 2017: *Beyond Memory Laws: Towards a General Theory of Law and Historical Discourse*. – In: *Law and Memory: Towards Legal Governance of History*. Eds. Uladzislau Belavusau, Aleksandra Gliszczynska-Grabias. Cambridge: Cambridge University Press, 413–434.

Nicolaidis, Kalypso A. 2003: *The New Constitution as European Democracy?* – *Federal Trust Constitutional Online Working Paper*, No. 38/03, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.517423>.

Sadowski, Mirosław Michał 2020: *City as a Locus of Collective Memory. Streets, Monuments and Human Rights*. – *The German Journal of Law and Society*, 40 (1–2), 209–240.

Sadowski, Mirosław Michał 2024: *Memory Politics and Legal Institutions of Memory*. – *International Scientific Conference 'Legal Imaginaries of Crisis and Fear'* (8 Nov. 2024).

Sadowski, Mirosław Michał 2024a: *Reimagining Spaces in Central and Eastern Europe or Memory Roulette: Legal, Political and Social Aspects*. – *Review of Central and East European Law*, 49, 217–257.

Sadowski, Mirosław Michał 2024b: *Intersections of Law and Memory. Influencing Perceptions of the Past*. Oxon and New York: Routledge.

Sadowski, Mirosław Michał 2024c: *Central Europe: What's in a Name? Forging an Understanding of the Region as a Socio-Legal and a Socio-Political Space*. – In: *Law, Culture and Identity in Central and Eastern Europe. A Comparative Engagement*. Eds. Cercel, Cosmin, Aleksandra Mercescu, Mirosław Sadowski. New York: Routledge, 44–62.

Sands, Philippe 2017: *East West Streets: On the Origins of 'Genocide' and 'Crimes Against Humanity'*. New York: Vintage.

Thompson, Grahame F. 2015: *The Constitutionalisation of Everyday Life?* – In: *The Evolution of Intermediary Institutions in Europe*. Eds. Eva Hartmann, Poul F. Kjaer. London: Palgrave Macmillan, 177–197.

Нормативни източници

Указ № 116 на княз Александър I Батенберг, (обн. ДВ, бр. 69/19 юли 1886).

Закон за градските общини (обн. ДВ бр. 69/1886).

Указ № 117 на княз Александър I Батенберг, (обн. ДВ, бр. 70/22 юли 1886).

Закон за селските общини (обн. ДВ бр. 70/1886).

Наредба-Закон за градските общини, с която се отменя Законът за градските общини (Указ № 100, обн. ДВ, бр. 114/1934).

Закон за наименованията с народностно и обществено значение (Указ № 53, обн. ДВ, бр. 95/2 май 1941).

Интернет източници

Стара София. – <https://stara-sofia.blogspot.com/> (6.03.2026).

Преименувания на улици и булеварди. –
<https://trinmo.org/blog/preimenuvaniya-naulitsi-i-bulevardi> (6.03.2026).

Даниела Симеонова-Коруджиева
Институт за етнология и фолклористика
с Етнографски музей
Българска академия на науките
ул. „Московска, № 6А
1000 София, БЪЛГАРИЯ
daniela.koroudjieva@iefem.bas.bg